

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про судову експертизу

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 28, ст.232)(Вводиться в дію Постановою ВР [№ 4038а-XII від 25.02.94](#) , ВВР, 1994, № 28, ст.233)(Із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 662-IV від 03.04.2003](#) , ВВР, 2003, № 27, ст.209 [№ 1992-IV від 09.09.2004](#) , ВВР, 2005, № 1, ст.14)(Додатково див. Закон [№ 3235-IV від 20.12.2005](#) , ВВР, 2006, № 9, № 10-11, ст.96)(Додатково див. ст.97, ст.98 Закону [№ 489-V від 19.12.2006](#) , ВВР, 2007, № 7-8, ст.66)(Додатково див. Рішення Конституційного Суду [№ 6-рп/2007 від 09.07.2007](#))(Із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 4652-VI від 13.04.2012](#) , ВВР, 2013, № 21, ст.208 [№ 4711-VI від 17.05.2012](#) , ВВР, 2013, № 14, ст.89 [№ 213-VIII від 02.03.2015](#) , ВВР, 2015, № 22, ст.145 [№ 580-VIII від 02.07.2015](#) , ВВР, 2015, № 40-41, ст.379 [№ 911-VIII від 24.12.2015](#) , ВВР, 2016, № 5, ст.50 [№ 1774-VIII від 06.12.2016](#) , ВВР, 2017, № 2, ст.25 [№ 2147-VIII від 03.10.2017](#) , ВВР, 2017, № 48, ст.436 [№ 2148-VIII від 03.10.2017](#) , ВВР, 2017, № 40-41, ст.383 [№ 2246-VIII від 07.12.2017](#) , ВВР, 2018, № 3-4, ст.26 [№ 2249-VIII від 19.12.2017](#) , ВВР, 2018, № 6-7, ст.43 [№ 2629-VIII від 23.11.2018](#) , ВВР, 2018, № 50, ст.400 [№ 187-IX від 04.10.2019](#) , ВВР, 2019, № 50, ст.352 [№ 294-IX від 14.11.2019](#) , ВВР, 2020, № 5, ст.31 [№ 524-IX від 04.03.2020](#) , ВВР, 2020, № 38, ст.279 [№ 720-IX від 17.06.2020](#) [N 1082-IX від 15.12.2020](#))

Цей Закон визначає правові, організаційні і фінансові основи судово-експертної діяльності з метою забезпечення правосуддя України незалежною, кваліфікованою і об'єктивною експертизою, орієнтованою на максимальне використання досягнень науки і техніки.

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

[Стаття 1.](#) Поняття судової експертизи

Судова експертиза - це дослідження на основі спеціальних знань у галузі науки, техніки, мистецтва, ремесла тощо об'єктів, явищ і процесів з метою надання висновку з питань, що є або будуть предметом судового розгляду.

(Стаття 1 із змінами, внесеними згідно з Законами [№ 1992-IV від 09.09.2004](#), [№ 4652-VI від 13.04.2012](#); текст статті 1 в редакції Закону [№ 2147-VIII від 03.10.2017](#))

[Стаття 2.](#) Законодавство України про судову експертизу

Законодавство України про судову експертизу складається із цього Закону, інших нормативно-правових актів.

Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачено законодавством України про судову експертизу, застосовуються правила міжнародного договору України.

(Стаття 2 в редакції Закону [№ 1992-IV від 09.09.2004](#))

[Стаття 3.](#) Принципи судово-експертної діяльності

Судово-експертна діяльність здійснюється на принципах законності, незалежності, об'єктивності і повноти дослідження.

[Стаття 4.](#) Гарантії незалежності судового експерта та правильності його висновку

Незалежність судового експерта та правильність його висновку забезпечуються:

визначеним законом порядком призначення судового експерта;

(Абзац другий статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2147-VIII від 03.10.2017](#))

заборону під загрозою передбаченої законом відповідальності втручатися будь-кому в проведення судової експертизи;

існуванням установ судових експертиз, незалежних від органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування та суду;

(Абзац четвертий статті 4 із змінами, внесеними згідно з Законами [№ 1992-IV від 09.09.2004](#), [№ 4652-VI від 13.04.2012](#))

створенням необхідних умов для діяльності судового експерта, його матеріальним і соціальним забезпеченням;

кримінальною відповідальністю судового експерта за дачу свідомо неправдивого висновку та відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків;

можливістю призначення повторної судової експертизи;

присутністю учасників процесу в передбачених законом випадках під час проведення судової експертизи.

[Стаття 5.](#) Максимальне збереження об'єктів дослідження

Під час проведення судових експертиз (обстежень і досліджень) об'єкти дослідження можуть бути пошкоджені або витрачені лише у тій мірі, в якій це необхідно для дослідження.

(Текст статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 720-IX від 17.06.2020](#))

[Стаття 6.](#) Забезпечення умов праці судового експерта за місцезнаходженням об'єктів дослідження

Якщо судову експертизу необхідно провести на місці події або за місцезнаходженням об'єкта дослідження, особа або орган, які її призначили або на замовлення яких вона проводиться, повинні забезпечити судовому експертові безперешкодний доступ до об'єкта дослідження і належні умови праці.

(Стаття 6 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2147-VIII від 03.10.2017](#))

[Стаття 7.](#) Суб'єкти судово-експертної діяльності

Судово-експертну діяльність здійснюють державні спеціалізовані установи, їх територіальні філії, експертні установи комунальної форми власності, а також судові експерти, які не є працівниками зазначених установ, та інші фахівці (експерти) з відповідних галузей знань у порядку та на умовах, визначених цим Законом.

(Частина перша статті 7 в редакції Законів [№ 2147-VIII від 03.10.2017](#), [№ 187-IX від 04.10.2019](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 720-IX від 17.06.2020](#))

До державних спеціалізованих установ належать:

науково-дослідні установи судових експертиз Міністерства юстиції України;

науково-дослідні установи судових експертиз, судово-медичні та судово-психіатричні установи Міністерства охорони здоров'я України;

експертні служби Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства оборони України, Служби безпеки України та Державної прикордонної служби України.

Виключно державними спеціалізованими установами здійснюється судово-експертна діяльність, пов'язана з проведенням криміналістичних, судово-медичних і судово-психіатричних експертиз.

(Частина четверту статті 7 виключено на підставі Закону [№ 2147-VIII від 03.10.2017](#))(Стаття 7 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 662-IV від 03.04.2003](#) - набуває чинності з 01.08.2003 року; в редакції Закону [№ 1992-IV від 09.09.2004](#))

[Стаття 7-1.](#) Підстави проведення судової експертизи (обстеження і дослідження)

(Назва статті 7-1 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 720-IX від 17.06.2020](#))

Підставою проведення судової експертизи є відповідне судове рішення чи рішення органу досудового розслідування, або договір з експертом чи експертною установою - якщо експертиза проводиться на замовлення інших осіб.

Підставою для отримання висновку спеціаліста при з'ясуванні обставин вчинення кримінального проступку є запит службової особи підрозділу дізнання органу Національної поліції, органу безпеки, органу, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства, органу Державного бюро розслідувань, Національного антикорупційного бюро України, уповноваженої особи іншого підрозділу зазначених органів, які уповноважені здійснювати досудове розслідування кримінальних проступків.

(Статтю 7-1 доповнено частиною другою згідно із Законом [№ 720-IX від 17.06.2020](#))(Закон доповнено статтею 7-1 згідно із Законом [№ 2147-](#)

[УІІ від 03.10.2017](#))

[Стаття 8.](#) Науково-методичне та організаційно-управлінське забезпечення судово-експертної діяльності

(Назва статті 8 в редакції Закону [№ 1992-IV від 09.09.2004](#))

Організація науково-методичного забезпечення судово-експертної діяльності та організаційно-управлінські засади діяльності державних спеціалізованих установ покладаються на міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, до сфери управління яких належать державні спеціалізовані установи, що здійснюють судово-експертну діяльність.

(Частина перша статті 8 в редакції Закону [№ 1992-IV від 09.09.2004](#))

Для розгляду найважливіших питань розвитку судової експертизи, що мають міжвідомчий характер, при Міністерстві юстиції України створюється Координаційна рада з проблем судової експертизи, яка діє відповідно до [Положення](#) про неї, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Методики проведення судових експертиз (крім судово-медичних та судово-психіатричних) підлягають атестації та державній реєстрації в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

(Статтю 8 доповнено частиною згідно з Законом [№ 1992-IV від 09.09.2004](#))

Міністерство юстиції України забезпечує видання міжвідомчого науково-методичного збірника "Криміналістика та судова експертиза".

[Стаття 9.](#) Державний Реєстр атестованих судових експертів

Атестовані відповідно до цього Закону судові експерти включаються до державного Реєстру атестованих судових експертів, ведення якого покладається на Міністерство юстиції України.

Особа або орган, які призначають або замовляють судову експертизу, можуть доручити її проведення тим судовим експертам, яких внесено до державного Реєстру атестованих судових експертів, або іншим фахівцям з відповідних галузей знань, якщо інше не встановлено законом.

(Частина друга статті 9 в редакції Закону [№ 2147-VIII від 03.10.2017](#)) (Стаття 9 в редакції Закону [№ 1992-IV від 09.09.2004](#))

Розділ II

СУДОВИЙ ЕКСПЕРТ

[Стаття 10.](#) Особи, які можуть бути судовими експертами

Судовими експертами можуть бути особи, які мають необхідні знання для надання висновку з досліджуваних питань.

(Частина перша статті 10 із змінами, внесеними згідно і Законом [№ 1992-IV від 09.09.2004](#))

Судовими експертами державних спеціалізованих установ можуть бути фахівці, які мають відповідну вищу освіту, освітньо-кваліфікаційний рівень не нижче спеціаліста, пройшли відповідну підготовку та отримали кваліфікацію судового експерта з певної спеціальності.

(Частина друга статті 10 в редакції Закону [№ 1992-IV від 09.09.2004](#))

До проведення судових експертиз (обстежень і досліджень), крім тих, що проводяться виключно державними спеціалізованими установами, можуть залучатися також судові експерти, які не є працівниками цих установ, за умови, що вони мають відповідну вищу освіту, освітньо-кваліфікаційний рівень не нижче спеціаліста, пройшли відповідну підготовку в державних спеціалізованих установах Міністерства юстиції України, атестовані та отримали кваліфікацію судового експерта з певної спеціальності у порядку, передбаченому цим Законом.

(Статтю 10 доповнено частиною третьою згідно із Законом [№ 1992-IV від 09.09.2004](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 720-IX від 17.06.2020](#))

Судовому експерту забороняється використовувати свої повноваження з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки та пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб.

(Статтю 10 доповнено частиною четвертою згідно із Законом [№ 4711-VI від 17.05.2012](#))

До фахівця у відповідній галузі знань, який проводить судову експертизу, застосовуються положення цього Закону щодо гарантій, прав, обов'язків, відповідальності судового експерта, крім відповідальності за відмову від проведення експертизи та положень розділу III цього Закону.

(Статтю 10 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом [№ 2147-VIII від 03.10.2017](#))

[Стаття 11.](#) Особи, які не можуть бути судовими експертами

Не може залучатися до проведення судової експертизи та виконання обов'язків судового експерта особа, визнана в установленому законом порядку недієздатною, а також та, яка має не зняту або не погашену судимість, або на яку протягом останнього року накладалося адміністративне стягнення за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією або дисциплінарне стягнення у вигляді позбавлення кваліфікації судового експерта.

(Частина перша статті 11 в редакції Закону [№ 4711-VI від 17.05.2012](#); із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 2147-VIII від 03.10.2017](#), [№ 524-IX від 04.03.2020](#))

Інші обставини, що забороняють участь особи як експерта в судочинстві, передбачаються процесуальним законодавством.

[Стаття 12.](#) Обов'язки судового експерта

Незалежно від виду судочинства та підстави проведення експертизи судовий експерт зобов'язаний:

(Абзац перший частини першої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2147-VIII від 03.10.2017](#))

1) провести повне дослідження і дати обґрунтований та об'єктивний письмовий висновок;

2) на вимогу особи або органу, які залучили експерта, судді, суду дати роз'яснення щодо даного ним висновку;

(Пункт 2 частини першої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 4652-VI від 13.04.2012](#))

3) заявляти самовідвід за наявності передбачених законодавством підстав, які виключають його участь у справі.

Інші обов'язки судового експерта передбачаються процесуальним законодавством.

[Стаття 13.](#) Права судового експерта

Незалежно від виду судочинства судовий експерт має право:

1) подавати клопотання про надання додаткових матеріалів, якщо експертиза призначена судом або органом досудового розслідування або ознайомлюватися з матеріалами справи, що стосуються предмета судової експертизи;

(Пункт 1 частини першої статті 13 в редакції Закону [№ 2147-VIII від 03.10.2017](#))

2) вказувати у висновку експерта на виявлені в ході проведення судової експертизи факти, які мають значення для справи і з приводу яких йому не були поставлені питання;

(Пункт 2 частини першої статті 13 із змінами, внесеними згідно з Законом [№ 1992-IV від 09.09.2004](#))

3) з дозволу особи або органу, які призначили судову експертизу, бути присутнім під час проведення слідчих чи судових дій і заявляти клопотання, що стосуються предмета судової експертизи;

4) подавати скарги на дії особи, у провадженні якої перебуває справа, якщо ці дії порушують права судового експерта;

5) одержувати винагороду за проведення судової експертизи, якщо її виконання не є службовим завданням;

6) проводити на договірних засадах експертні дослідження з питань, що становлять інтерес для юридичних і фізичних осіб, з урахуванням обмежень, передбачених законом.

(Частина першу статті 13 доповнено пунктом 6 згідно з Законом [№ 1992-IV від 09.09.2004](#))

Інші права судового експерта передбачаються процесуальним законодавством.

[Стаття 14.](#) Відповідальність судового експерта

Судовий експерт на підставах і в порядку, передбачених законодавством, може бути притягнутий до юридичної відповідальності.

(Стаття 14 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2147-VIII від 03.10.2017](#))

Розділ III

ФІНАНСОВЕ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУДОВО-ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

(Назва розділу III в редакції Закону [№ 1992-IV від 09.09.2004](#))

[Стаття 15.](#) Фінансування судово-експертної діяльності

Проведення науково-дослідними установами судових експертиз наукових розробок з питань організації та проведення судових експертиз фінансується за рахунок Державного бюджету України.

Проведення судових експертиз державними спеціалізованими установами у кримінальних провадженнях за дорученням слідчого, дізнавача, прокурора, суду та у справах про адміністративні правопорушення здійснюється за рахунок коштів, які цільовим призначенням виділяються цим експертним установам з Державного бюджету України.

(Частина друга статті 15 в редакції Закону [№ 4652-VI від 13.04.2012](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 720-IX від 17.06.2020](#))

Проведення судових експертиз, обстежень і досліджень судово-медичними та судово-психіатричними установами здійснюється за рахунок коштів, які безпосередньо і цільовим призначенням виділяються цим експертним установам з державного чи місцевого бюджету, за винятком випадків, передбачених частиною четвертою цієї статті.

(Частина третя статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 4652-VI від 13.04.2012](#))

Проведення судових експертиз, обстежень і досліджень у кримінальному провадженні державними спеціалізованими установами, судово-медичними та судово-психіатричними установами на замовлення підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, виправданого, їх захисників, законного представника, потерпілого, його представника здійснюється за рахунок замовника.

(Статтю 15 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 4652-VI від 13.04.2012](#))

Витрати на проведення судових експертиз науково-дослідними установами Міністерства юстиції України та судово-медичними і судово-психіатричними установами Міністерства охорони здоров'я України у цивільних і господарських справах відшкодовуються в порядку, передбаченому чинним законодавством.

Проведення інших експертних досліджень і обстежень державними спеціалізованими установами здійснюється за рахунок замовника.

Державні спеціалізовані установи, а також фахівці, що не є працівниками цих установ, зазначені у статті 7 цього Закону, виконують інші роботи на договірних засадах.

(Стаття 15 в редакції Закону [№ 1992-IV від 09.09.2004](#))

[Стаття 16.](#) Атестація судового експерта

Метою атестації судового експерта є оцінка професійного рівня фахівців, які залучаються до проведення судових експертиз або беруть участь у розробках теоретичної та методичної бази судової експертизи. Залежно від спеціалізації їм присвоюється кваліфікація судового експерта з правом проведення певного виду експертизи.

Метою атестації працівників державної спеціалізованої установи, які залучаються до проведення судових експертиз та/або беруть участь у розробленні теоретичної та науково-методичної бази судової експертизи, є оцінка рівня їх спеціальних знань та відповідність займаній посаді. Залежно від спеціалізації і рівня підготовки працівникам державної спеціалізованої установи присвоюються кваліфікація судового експерта і кваліфікаційний клас.

[Порядок проведення атестації та присвоєння чи позбавлення кваліфікаційних класів судового експерта](#) визначається міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади, до сфери управління яких належать державні спеціалізовані установи, що здійснюють судово-експертну діяльність.

(Стаття 16 в редакції Закону [№ 1992-IV від 09.09.2004](#))

[Стаття 17.](#) Експертно-кваліфікаційні комісії

Для присвоєння та позбавлення кваліфікації судового експерта і кваліфікаційних класів створюються експертно-кваліфікаційні комісії при міністерствах та інших центральних органах виконавчої влади, до сфери управління яких належать державні спеціалізовані установи, що здійснюють судово-експертну діяльність.

До складу експертно-кваліфікаційних комісій входять найбільш досвідчені фахівці та науковці, які мають кваліфікацію судового експерта та стаж практичної роботи за спеціальністю не менше п'яти років. Серед них має бути не менше двох фахівців тієї експертної спеціальності і того класу, з яких комісія проводить атестацію, присвоює кваліфікацію судового експерта або кваліфікаційний клас, а також фахівець з процесуальних питань судової експертизи.

Порядок присвоєння кваліфікації судового експерта фахівцям чи позбавлення кваліфікації судового експерта фахівців, які не є працівниками державних спеціалізованих установ, визначається Міністерством юстиції України. З цією метою при Міністерстві юстиції України створюється Центральна експертно-кваліфікаційна комісія, яка діє відповідно до положення про неї, що затверджується Міністерством юстиції України.

Присвоєння кваліфікації судового експерта і кваліфікаційних класів судово-медичним і судово-психіатричним експертам та позбавлення кваліфікації судового експерта і кваліфікаційних класів судово-медичних і судово-психіатричних експертів проводяться в [порядку](#), що встановлюється Міністерством охорони здоров'я України.

(Стаття 17 в редакції Закону [№ 1992-IV від 09.09.2004](#))

[Стаття 18.](#) Оплата праці та соціальний захист судових експертів

Заробітна плата працівників державних спеціалізованих установ (невійськовослужбовців і тих, які не мають звань рядового і начальницького складу), які мають кваліфікацію судового експерта, складається з посадового окладу, надбавок, доплат до нього, премій та інших виплат, розмір і порядок встановлення яких визначаються Кабінетом Міністрів України.

(Дію частини другої статті 18 зупинено на 2021 рік щодо розміру посадових окладів судових експертів згідно із Законом [№ 1082-IX від 15.12.2020](#)) (Дію частини другої статті 18 зупинено на 2020 рік щодо розміру посадових окладів судових експертів згідно із Законом [№ 294-IX від 14.11.2019](#)) (Дію частини другої статті 18 зупинено на 2019 рік щодо розміру посадових окладів судових експертів згідно із Законом [№ 2629-VIII від 23.11.2018](#)) (Дію частини другої статті 18 зупинено на 2018 рік щодо розміру посадових окладів судових експертів згідно із Законом [№ 2246-VIII від 07.12.2017](#))

Працівникам державних спеціалізованих установ (невійськовослужбовцям і тим, які не мають звань рядового і начальницького складу), які мають кваліфікацію судового експерта, посадові оклади встановлюються у розмірі не менше 10 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня календарного року. Тимчасово, по 31 грудня 2017 року, особам у період роботи на посадах судових експертів (крім осіб з інвалідністю I та II груп, осіб з інвалідністю внаслідок війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія пункту 1 [статті 10](#) Закону України ["Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"](#)) пенсії, призначені відповідно до законодавства України, розмір яких перевищує 150 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, виплачуються в розмірі 85 відсотків призначеного розміру, але не менше 150 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність.

(Частина друга статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2249-VIII від 19.12.2017](#))

Особливості встановлення розмірів посадових окладів, надбавок, доплат, премій та інших виплат працівникам державних спеціалізованих установ Міністерства оборони України, Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України, які мають кваліфікацію судового експерта, визначаються чинним законодавством України для військовослужбовців і тих, які мають звання рядового і начальницького складу.

(Стаття 18 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 1992-IV від 09.09.2004](#), [№ 213-VIII від 02.03.2015](#), [№ 911-VIII від 24.12.2015](#), [№ 1774-VIII від 06.12.2016](#), [№ 2148-VIII від 03.10.2017](#); в редакції Закону [№ 2147-VIII від 03.10.2017](#))

Стаття 18-1. Щорічні та додаткові відпустки судових експертів

Працівникам державних спеціалізованих установ, які мають кваліфікацію судового експерта, надається щорічна основна оплачувана відпустка тривалістю 30 календарних днів, якщо законодавством України не передбачено більш тривалої відпустки.

Працівникам державних спеціалізованих установ, які мають кваліфікацію судового експерта, за кожний рік роботи на посадах керівних працівників, судових експертів, наукових працівників цих установ після досягнення п'ятирічного стажу роботи з урахуванням попереднього стажу роботи за фахом на посадах судових експертів, державних службовців і наукових працівників, надається один календарний день додаткової оплачуваної відпустки, але не більш як 15 календарних днів.

Особливості надання відпусток працівникам державних спеціалізованих установ Міністерства оборони України, Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України, які мають кваліфікацію судового експерта, визначаються чинним законодавством України щодо військовослужбовців і тих, які мають звання рядового і начальницького складу.

(Закон доповнено статтею 18-1 згідно із Законом [№ 2147-VIII від 03.10.2017](#))

Стаття 19. Охорона державних спеціалізованих установ, що проводять судові експертизи

(Назва статті 19 в редакції Закону [№ 1992-IV від 09.09.2004](#))

Охорона приміщень і територій установ судових експертиз Міністерства юстиції України і Міністерства охорони здоров'я України, а також режим тримання осіб, які перебувають під вартою і направлені на судово-психіатричну експертизу, забезпечуються підрозділами відомчої воєнізованої охорони Державної судової адміністрації України за рахунок коштів, що виділяються на цю мету з державного бюджету.

(Частина перша статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 580-VIII від 02.07.2015](#))

Охорона експертних служб Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства оборони України, Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України забезпечується цими органами.

(Частина друга статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 662-IV від 03.04.2003](#) - набуває чинності з 01.08.2003 року)

Стаття 20. Інформаційне забезпечення

Підприємства, установи, організації незалежно від форми власності зобов'язані надавати безоплатно інформацію, необхідну для проведення судових експертиз, державним спеціалізованим установам, а також, за згодою, натурні зразки або каталоги своєї продукції, технічну документацію та іншу інформацію, необхідну для створення й оновлення методичної та нормативної бази судової експертизи. Державні спеціалізовані установи, судові експерти та залучені фахівці, що проводять судові експертизи, у разі отримання інформації, що становить державну, комерційну чи іншу охоронювану законом таємницю, повинні забезпечити нерозголошення цих відомостей.

(Частина перша статті 20 в редакції Закону [№ 1992-IV від 09.09.2004](#))

Державні спеціалізовані установи, що проводять судові експертизи, мають право одержувати від судів, органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування зняття кримінального правопорушення та інші речові докази, щодо яких закінчено кримінальне провадження, для використання в експертній і науковій діяльності.

(Частина друга статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1992-IV від 09.09.2004](#); в редакції Закону [№ 4652-VI від 13.04.2012](#))

Стаття 21. Кадрове забезпечення

Підготовка фахівців для державних спеціалізованих установ, що проводять судові експертизи, здійснюється вищими навчальними закладами; спеціалізація та підвищення кваліфікації проводяться на курсах та у спеціальних закладах відповідних міністерств та інших центральних органів виконавчої влади.

Фахівці, які не є працівниками державних спеціалізованих установ і мають на меті здійснювати експертну діяльність, проходять навчання з відповідної експертної спеціальності в державних спеціалізованих установах Міністерства юстиції України з урахуванням обмежень, передбачених законом.

Для забезпечення належного професійного рівня фахівці, які не є працівниками державних спеціалізованих установ і отримали кваліфікацію судового експерта, крім тих, які мають науковий ступінь, один раз на три роки повинні пройти стажування в державних спеціалізованих установах Міністерства юстиції України відповідно до спеціальності та підтвердити рівень своїх професійних знань.

Вивчення потреб у підготовці, спеціалізації та підвищенні кваліфікації експертів, а також розроблення пропозицій щодо задоволення цих потреб здійснюються міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади, до сфери управління яких належать державні спеціалізовані установи, що здійснюють судово-експертну діяльність.

(Стаття 21 в редакції Закону [№ 1992-IV від 09.09.2004](#))

Розділ IV

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ГАЛУЗІ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Стаття 22. Проведення судової експертизи за дорученням відповідного органу чи особи іншої держави

У разі проведення судової експертизи за дорученням відповідного органу чи особи іншої держави, з якою Україна має угоду про взаємну правову допомогу і співробітництво, застосовується законодавство України, якщо інше не передбачено зазначеною угодою.

Оплата вартості судової експертизи здійснюється за домовленістю між замовником і виконавцем судової експертизи.

Стаття 23. Залучення фахівців з інших держав для спільного проведення судових експертиз

Керівники державних спеціалізованих установ, що проводять судові експертизи, у необхідних випадках мають право за згодою органу або особи, що призначили судову експертизу, включати до складу експертних комісій провідних фахівців інших держав. Такі спільні експертні комісії здійснюють судові експертизи за нормами процесуального законодавства України.

(Частина перша статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1992-IV від 09.09.2004](#))

Плата іноземним фахівцям за участь у судовій експертизі та відшкодування інших витрат, пов'язаних з її проведенням, здійснюється за домовленістю сторін.

Стаття 24. Міжнародне наукове співробітництво

Державні спеціалізовані установи, що виконують судові експертизи, користуються правом встановлювати міжнародні наукові зв'язки з установами судових експертиз, криміналістики тощо інших держав, проводити спільні наукові конференції, симпозіуми, семінари, обмінюватися стажистами, науковою інформацією і друкованими виданнями та здійснювати спільні видання в галузі судової експертизи і криміналістики.

(Стаття 24 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1992-IV від 09.09.2004](#))

Президент України Л.КРАВЧУК

м. Київ

25 лютого 1994 року

№ 4038-XII